

Český jazyk a literatura

Charakteristika vyučovacího předmětu

Obsahové, časové a organizační vymezení

Vyučovací předmět český jazyk a literatura se vyučuje jako samostatný předmět v 6. – 9. ročníku čtyři hodiny týdně.

Od 7. ročníku si mohou jazykově nadaní žáci zvolit předmět rozšířený český jazyk a literatura, který se od stávajícího předmětu v podstatě neliší. Rozdíl je v tempu výuku a náročnosti zadaných úkolů.

V 6. – 9. ročníku je volitelný předmět literární a dramatický seminář, který se vyučuje jednu hodinu týdně. Naplní tohoto předmětu je rozbor a interpretace zajímavých textů z české a světové literatury a je zaměřen na rozvoj a prohlubování již získaných znalostí a dovedností a jejich praktické využití.

K rozšíření výuky lze využít spolupráce s knihovnou a redakcemi regionálního tisku (Orlický týdeník, Rychnovský zpravodaj).

Karla Poláčka, rychnovského rodáka, možno žákům přiblížit i literární procházkou po městě (místa známá z knihy Bylo nás pět, Okresní město).

K zefektivnění oprav písemných prací budou všechny práce opravovány frontálně. Vyučující se žáky zdůvodní nejčastější chyby a ti provedou zápis opravy do sešitu, který jim zůstává.

Vyučovací předmět český jazyk a literatura je nejen nástrojem získávání většiny informací, ale i předmětem poznávání.

Vzdělávání je ve vyučovacím předmětu český jazyk a literatura zaměřeno na

- získávání vědomostí a dovedností potřebných k osvojení spisovné podoby českého jazyka
- rozvíjení kultivovaného písemného a ústního projevu
- pochopení role v různých komunikačních situacích
- porozumění různým druhům psaných a mluvených jazykových projevů, jejich analýzu a kritické posouzení obsahu (vytvoření vlastního názoru na dílo, reprodukce vlastní myšlenky)
- poznávání základních literárních druhů prostřednictvím četby
- vnímání literatury jako specifického zdroje poznání a prožitků
- využívání různých zdrojů informací (slovníky, encyklopedie, internet...) pro rozšiřování znalostí a dovedností potřebných k dalšímu vzdělávání
- chápání jazyka jako svěbytného historického jevu, v němž se odráží historický a kulturní vývoj národa
- rozvíjení pozitivního vztahu k mateřskému jazyku
- získávání sebedůvěry při vystupování na veřejnosti

Vyučovací předmět český jazyk a literatura je úzce spjat s dalšími vyučovacími předměty

dějepis – období Velké Moravy (staroslověnština), husitství, národní obrození...

hudební výchova – ústní lidová slovesnost, rytmus, melodram, písničkáři...

výtvarná výchova - písmo, kaligramy, ilustrátoři...

zeměpis – kulturní vlivy, zeměpisná orientace...

Vyučovacím předmětem prolínají průřezová témata

OSV – důraz na komunikační podstatu jazyka jako nástroje jednání v různých životních situacích (mluvní cvičení, poznávání lidí dle příběhů, dovednost zapamatovat si, mezilidské vztahy, řešení problémů...)

VDO – demokratické zásady v dílech spisovatelů (spravedlnost, svoboda, solidarita, tolerance, odpovědnost...); formování volních a charakterových rysů (sebekritika, sebekontrola, sebedůvěra, disciplinovanost, samostatnost...)

EGS – nezastupitelná funkce českého jazyka při osvojování dalších jazyků; poznávání života v jiných zemích (evropská a světová literatura, deníky, cestopisy...)

MKV – vztahy mezi lidmi, zásady slušného chování (slohová cvičení, Češi a národní obrození); rovnocennost všech kultur, tolerance k odlišnostem, uvědomění si vlastní identity

EV – komunikace o problémech životního prostředí (slohová cvičení); vnímání života jako nejvyšší hodnoty, příroda a její ochrana, vztah k přírodě v souvislosti s vývojem lidské společnosti (lidová slovesnost a příroda, člověk a příroda, příroda a dobrodružství...)

MDV – vnímání mluveného i psaného projevu, jeho stavby, uplatňování různých výrazových prostředků, osvojování základních pravidel veřejné komunikace (médiá v každodenním životě, různé typy sdělení, školní časopis)